

מוקצה מחמת גופו

כל מה שאיננו לא אוכל ולא כלי ה"ה מוקצה גמור. אפילו באם יש אפשרות להשתמש בו בפועל ככלי כיון שאיננו מיועד להיות כלי ה"ה מוקצה.

עצים

מעות

אבנים

מוקצה מחמת גופו

מוקצה מחמת גופו

כל מה שאיננו לא אוכל ולא כלי ה"ה מוקצה גמור. אפילו באם יש אפשרות להשתמש בו בפועל ככלי כיון שאיננו מיועד להיות כלי ה"ה מוקצה.

בעלי חיים

קמח ובצק

חול ועפר

מוקצה מחמת גופו

עיון בהגדרת כלי

”רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו : דנפטא נמי שרי לטלטולה . .
מאי טעמא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו שרגא דנפטא נמי
שרי לטלטוליה? אמר ליה : הואיל וחזיא לכסויי בה מנא . -
אלא מעתה כל צרורות שבחצר מטלטלין, הואיל וחזיא לכסויי
בהו מנא! - אמר ליה : הא - איכא תורת כלי עליה, הני - ליכא
תורת כלי עליה” [שבת מו]

גמרא - מסכת שבת :

עיון בהגדרת כלי

”נר שלא הדליקו בו באותה שבת אפילו הוא של חרס שהוא מאוס כשהדליקו בו כבר ואפילו הדליקו בו נפט שהוא מסריח מותר לטלטלו בשבת לצורך גופו ומקומו שאינו מוקצה מחמת מיאוס הואיל והוא ראוי לכסות בו כלים ואינו דומה לצרורות ואבנים שאף שראויים לכסות בהם כלים אסורים בטלטול לפי שאין עליהם תורת כלי כלל אבל נר זה יש עליו תורת כלי:”
[סי' רעט ס' ז]

שלחן ערוך אדמו"ר הזקן

עיון בהגדרת כלי

נייר חלק העומד לכתיבה הוא מוקצה מחמת חסרון כיס
שמקפיד עליו שלא להשתמש עליו שום תשמיש שלא יתלכלך
ועוד שכיון שמקפיד עליו שלא להשתמש בו אין עליו תורת כלי
(סימן שח, ס'ו)

שלחן ערוך אדמו"ר הזקן

עיון בהגדרת כלי

"שאר עצים וכן נדבך של אבנים .. ייחדם לכך לעולם .. עשה בהם מעשה רב להכינם לישיבה דהיינו שסדרם מבעוד יום כדי שיהיו מוכנים לישב עליהם למחר שמעשה גדול כזה מועיל להוריד עליהם תורת כל... ולטלטלם שלא לצורך ישיבה אלא לצורך מקומם או לצורך אחר אסור בכל ענין שאין מעשה הסידור מועיל אלא לטלטול שלצורך ישיבה שבשביל כך סידרום"

(סימן שח, סי' נב וכ"ה בסי' נג)

שלחן ערוך אדמו"ר הזקן

עיון בהגדרת כלי

"אין סומכין את הקדרה ולא שום דבר אחר בבקעת של עץ
ולא התיירו לטלטל עצים אלא להסקה בלבד לפי שהן עומדין
ומיוחדין לכך אבל שלא לצורך הסקה אסור לטלטלן אפילו
לצורך גופן ומקומן מפני שאין עליהם תורת כלי כלל והרי הן
כאבנים שאסור לטלטלן"
(סי' תקב, סי' ח)

שלחן ערוך אדמו"ר הזקן

עיון בהגדרת כלי

י"אין לומר דשוויבלי"ע [גפרורים] אף דהוי כלי לא נתנה אלא להדלקה כשאר עצים דזה אינו דהיכי דהוי כלי אף להדלקה מקרי בשבת כלי שמל"א ע"י דף קכ"ד ע"א ולכן פתילה שלימה מקרי בשבת כלי שמל"א ע"י מג"א ש"ח ס"ק י"ח אבל גזירה שמא יקטום צלי"ע אם שייכא בשוויבלי"ע עכ"ל"י [תהלי"ד שכב,ד]

ספר תהילה לדוד

עיון בהגדרת כלי

– "אמנם דברי הרשב"א עדיין צריכים ביאור דנהי דלית להו לעצים תואר כלי מ"מ כיון לחזי לשום תשמיש שבעולם דהיינו להסקה מאי שנא מצרורות ואבנים דאם יחדן לשום תשמיש דחשיבי בכך כלים ומאי שנא עצים דלא. ונראה דטעמא דלא חשיב בקעת כלי הוא משום דלא חל שם כלי כי אם ראוי להשתמש בו פעמים הרבה או אם אפילו רק פעם אחת מ"מ בעינן לכה"פ שישאר הכלי קיים גם לאחר שכבר גמר בו תשמישו משא"כ בקעת לתשמישו היינו שריפתו וביעורו לא חשיב בכך כלי כיון דעיקר הנאתו הוא מהכליון"

(גרשז"א מאורי אש פ"ב אות ה)

"מאורי אש"
הגרש"ז אורבך

מוקצה מחמת גופו

כלי אף כשכל תשמישו הוא לדברים האסורים – איננו מוקצה גמור אלא כשאר כלי שמלאכתו לאיסור. לכן קופסת גפרורים ה"ה כלי שמלאכתו לאיסור ולא מוקצה גמור.

נייר כיון שלא משתמשים בו אלא לכתובה ולא לשאר תשמישים – אין דינו ככלי שמלאכתו לאיסור אלא דינו כמוקצה גמור. כל זה בנייר שאכן מקפידים שלא להשתמש בו אלא לכתובה בלבד אך באם משתמשים בו גם לעיטוף שא"ד איננו מוקצה גמור אלא ככלי שמלאכתו לאיסור.

מוקצה מחמת גופו

מוקצה מחמת גופו

מה שאיננו לא אוכל ולא כלי – אף שיש לו שימוש היתר מותר לטלטלו רק לצורך השימוש המיועד אליו להיתר. אך לא שאר שימושים.

דיו שכותבין בו הוי כמוקצה מהמת גופו כיון דאין תורת כלי עליו

”וע”כ אין לטלטל גם הכלי הנקרא טינטארין אפילו לצורך גו”מ בעת שיש דיו בתוכו”

– לפיכך אקונומיקה ניתן לטלטל רק לצורך ניקיון ולא כדי להשעין את הדלת.

מוקצה מחמת גופו

מוקצה מחמת גופו

נפט –

אצטון -

סבון כביסה, סבון רצפות וכיו"ב – כיון שאינם כלי ה"ה מוקצה גמור, ודינם כאקונומיקה.

איפור – מוקצה גמור

מוקצה מחמת גופו

מוקצה מחמת גופו

כרטיס אשראי : איננו מוקצה מחמת גופו, אך עשוי להיות מוקצה מחמת חסרון כיס.

מפתח שכעת אין לו שימוש – ה"ה עדיין כלי אם עכ"פ משמש למשחק

מפיות אף ששימושם חד פעמים עכ"ז ה"ה כלי, שמלאכתו להיתר

גרעיני משמש למשחק..

דברים שאינם
"מוצקה מחמת גופו"

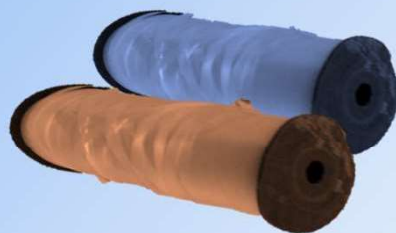
מוקצה מחמת גופו

דוגמאות למוקצה מחמת גופו :

גלילי ניילון
(דיון הלכתי)

גלילי בד

שערות

מוקצה מחמת גופו

מוקצה מחמת גופו

דוגמאות למוקצה מחמת גופו:

כיסוי הצנרת
שבקרקעית הבית

[דין מכסה הניאגרה - שונה]

כיסוי של בור הביוב
[שאין לו ידית אחיזה]

בטרייה

מוקצה מחמת גופו

מוקצה מחמת גופו

דוגמאות למוקצה מחמת גופו בשאריות אוכל:

גרעיני פירות וירקות:

בלי שאריות פרי

עם שאריות פרי

קליפות

שאינן ראויות
למאכל בהמה

מוקצה מחמת גופו
בשאריות אוכל

מוקצה מחמת חסרון כיס

מאכל שמיועד לסחורה אף מחמת כן מקפידים שלא להשתמש בהם - אינם מוקצה.

כל עוד הוא ראוי לאכילה

אתרוג- שמיועד
לדי מינים- הרי
הוא מוקצה

ארגזי חלב

תמרים
המיועדים
לשווק

מוקצה מחמת
חסרון כיס
בדברי מאכל

מוקצה מחמת גופו

כל מה שאסור אפ"י בהנאה ה"ה מוקצה גמור – כגון בשר בחלב, ערלה, סתם יינם, טבל.

מה שאסור רק בשבת, ה"ה מוקצה גמור, כיון שאיננו מיועד לבע"ח – כגון: פירות שנפלו מן העץ בשבת, חלב שנחלב בשבת.

מאכלות אסורות המותרות להנאה, והינם אסורים למשך זמן, כיון שמיועדים לאכילת בע"ח, אינם מוקצה, באם מצויים באותו מקום בע"ח שיאכלו מאכלים אלו. וראה עוד לקמן

מאכלות אסורות

כלים חד פעמיים

כל דבר שהיה כלי בכניסת שבת, אף אם זרקו לאשפה בשבת, עדיין הוא כלי

לכן כלים ח"פ – שלמים- אף אחרי הסעודה אינם מוקצה

וכן בקבוקי שתיה אחרי הסעודה אינם מוקצה

תבנית ח"פ שלמה אחרי השימוש-
תבנית ח"פ נקובה – שברי כלים

כאשר זרקם לאשפה מעש"ק
או שהנם משומשים מעש"ק,
ה"ה מוקצה

כלים חד פעמיים
משומשים
מה דינם?

אריזות מזון

שקית במבה עטיפה של סוכריה וכיו"ב, שמותר לפותחה כיון שאיננה כלי, אי"כ אחרי השימוש הינה מוקצה

שקית חלב, אחר השימוש, הינה מוקצה.

עצה לזריקת השקית לאשפה – טלטול מן הצד

גביעי לבן – יש לדון.

אריזות משומשות
מה דינם?

אקווריום

נחי הפוסקים האם אקווריום עיקרו הינו לנוי
או עיקרו לדגים

למעשה באקווריום שמקפידים לא לטלטלו מחמת חשיבותו
וכו' – ה"ה מוקצה מחמת ח"כ

נפקא מינה לראש השנה

אקווריום

שברי כלים

מה שהיה כלי מעש"ק, ונשבר בשבת באם הם עדיין ראויים
לאיזשהו שימוש ככלי - הם אינם מוקצה
אא"כ יש חשש שיבוא לתקן

שברי כלים שאינם ראויים כעת לשום שימוש, ה"ה מוקצה
גמור, אף שנשברו בשבת עצמה.

למעשה שברי כלים שרגילים לזרוק לאשפה ולא להשתמש
בהם שימוש נוסף ה"ה מוקצה

שברי כלים
שמלאכתם להיתר

שברי כלים

כלי שמלאכתו לאיסור שנשבר וראוי לשימוש י"א שדינו ככלי שמלאכתו להיתר

מוקצה מחמת חסרון כיס שנשבר בשבת - אף שכעת הינו ראוי לשימוש ה"ה מוצקה הואיל והוקצו בבה"ש.

שברי כלים
שמלאכתם לאיסור

שברי כלים

שברי כלים שנשברו מעש"ק, וזרקם לאשפה או שכעת אינם ראויים לשימוש
ה"ה מוקצה גמור - לדוגמא:

משקפיים שנאבדו הברגים, כוס שנשברה וכו'

שעון שעמד מלכת וי"א שאם ניתן לתקנו בקל איננו מוקצה

כלי שהתפרק לחלקים ועומד לחברם אחרי שבת - מוקצה

שברי כלים שנשברו
מעש"ק, וזרקם
לאשפה

שברי כלים

שברי כלים שנשברו מעש"ק, וזרקם לאשפה
ה"ה מוקצה גמור - לדוגמא:

דלת של כלי שהתפרקה, איננה מוקצה כשדעתו לחברה חזרה
לכלי - עדיין שם כלי על הדלת

דלת של בית שנתפרקה, ה"ה מוקצה גמור שהרי הבית איננו
כלי

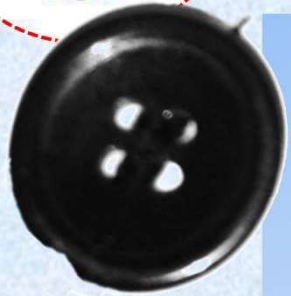
דלת ארון שהינו מוקצה מחמת חסרון כיס, אף כנשתפרקה
הינו מוקצה

שברי כלים
שעומדים להיות
מחוברים לכלי
שנשאר שלם

מוקצה מחמת גופו

כפתור שנפל מן הבגד –
יש שדימוהו לדלת ולכן איננו מוקצה, ויש שסברו
שכיון שלא מקפידים להחזיר דווקא כפתור זה הי"ה
מוקצה

מעשה במפתח שנשבר בתוך חור המנעול באופן שאין דרך כלל
להוציא את החלק השבור מתוך המנעול שבאופן זמני ניתן בדוחק
לפתוח ולנעול את הדלת על ידי הכנסת החלק מן המפתח שנשאר
בחוץ חלק זה אינו ראוי לכלום מלבד שימוש זה, לאחר מכן יושלך
החלק לאשפה - עדיין יש עליו שם כלי והוא מותר בטלטול בשבת

מוקצה מחמת גופו

שברי כלים

באם זה נשבר כך שאין אפשרות לתקן אי"ז מוקצה
[אלא דינו כשאר שברי כלים]

אם כבר השתמש בזה שבור לפני שבת אי"ז מוקצה

כל זה דווקא כשאפשר לתקן בנקל.

שברי כלים שיש
חשש שיתקנם

שברי כלים

כל כלי שנשבר שיש לחוש שמא יבוא לתקן אותו בשבת, ה"ה
מוקצה גמור כגון:

משקפיים
שהתפרקו

ספסל שנפלה לו
רגל

כירה שנשמטו
אחת מרגליה

שברי כלים שיש
חשש שיתקנם

שברי כלים

כל כלי שנשבר שיש לחוש שמא יבוא לתקן אותו בשבת, ה"ה
מוקצה גמור כגון:

ידית של דלת
שיצאה

גלגל של עגלה

מטטא שנשמט
המקל

שברי כלים שיש
חשש שיתקנם

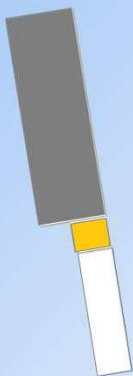

מוקצה מחמת חסרון כיס

כלי שמחמת יוקרו או חשיבותו לא משתמשים בו לתשמיש שאיננו התשמיש המיוחד לכלי זה הי"ה מוקצה גמור. – באם הוא כלי שמלאכתו לאיסור. אך כלי שמלאכתו להיתר אף שדמיו יקרים ומקפיד שלא להשתמש בו מחמת יוקרו איננו מוקצה.

סכין של שחיטה

מחשב

מצלמה, טלפון יקר

מוקצה מחמת
חסרון כיס

מוקצה מחמת חסרון כיס

כלי שמיועד לסחורה ומחמת כן מקפידים שלא להשתמש בהם, ה"ה מוקצה גמור. אף באם מלאכתו להיתר.

גביע המיועד
למכירה

סט סכינים
שבחנות

מוקצה מחמת
חסרון כיס

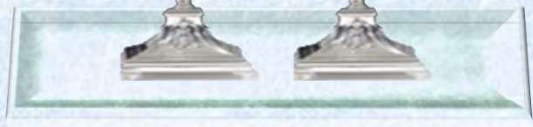

מוקצה מחמת חסרון כיס

הקונה כלי [אף שמלאכתו להיתר] ודעתו להחזירו לחנות, ומחמת כן נמנע מלהשתמש בו, ה"ה מוקצה גמור – ככלי המיועד לסחורה.

מיטה שמיועדת להניח עליה מעות, כיון שלא משתמשים בה לתשמיש אחר ה"ה מוקצה גמור. וה"ה למגש שמיועד רק להנחת נש"ק ה"ה מוקצה גמור.

מוקצה מחמת
חסרון כיס

מוקצה

מוקצה מחמת חסרון כיס

מי לפני השבת נמלך בדעתו, והחליט כן להשתמש בכלי שמיועד לסחורה, או בכלי היקר שמלאכתו לאיסור עלה בדעתו להשתמש בגופו תשמיש של היתר – שוב איננו מוקצה גמור.

כגון: מי שמוכר סכינים ומעש"ק חשב לקחת סט אחד לשימוש ביתי – שוב דינו ככל כלי שמלאכתו להיתר. מי שיש לו מחשב ומעש"ק עלה בדעתו להשתמש בו כמעמיד לספרים – שוב דינו ככל כלי שמלאכתו לאיסור.

מוקצה מחמת
חסרון כיס

מיגו דאיתקצאי

גזירת פירות הנושרים:

כגון:

פרי שנשר מן העץ, או שנקטף מן העץ
ע"י נכרי - הינם אסורים במאכל
והינם מוקצה.

ערבה שנתלשה ביו"ט של סוכות
אסור להשתמש בה.

האם גם בחשמל שנוצר בשבת
יש גזירה כזו?

מיגו דאתקצאי

בעלי חיים

טלטול בעלי חיים

בעלי חיים הינם מוקצה, לכן אסור להרימם ולטלטלם בידיים.

בעלי חיים המיועדים למשחק ושעשוע ראוי גם אותם להחשיב כמוקצה. ולילדים עם צרכים מיוחדים הזקוקים לתרפיה עם הבע"ח - ניתן להקל.

מותר להוליך בעל חיים ברצועה שלו.

בעלי חיים

טלטול בעלי חיים

בעלי חיים הינם מוקצה, לכן אסור להרימם ולטלטלם בידיים.

מותר לגעת בבעל חיים באם לא יתנועע אפי' מקצתו. גם הזזת השערות נכון להחשיבה כטלטול מוקצה.

לכן למעשה אין לגעת בבעלי חיים בשבת.

בעלי חיים

האכלת בעלי חיים

מותר להאכיל רק בעל חיים ששייך לנו ומזונתיו עלינו.

אך שאר בעלי חיים שמשיגים את מזונם מן הטבע וכיו"ב או שהינם של הפקר אין להאכילם, מלבד כלבים.

בעלי חיים שנמצאים בכלוב ואינם שלנו, אך מוטל על יהודי אחר לאכילם, מותר לתת להם מזונותיהם בשבת.

בעלי חיים

האכלת בעלי חיים

מותר להאכיל רק בעל חיים ששייך לנו ומזונתו עלינו.

בעלי חיים ששייכים לנו מותר להאכילם אף יותר מן המעט הכרחי.

בעלי חיים כגון דגים שלא צריכים לאכול יום יום ראוי שלא להאכילם בשבת.

בעלי חיים שהלכלוך עלול להזיק להם, כגון עופות שמאכל יבש מסכנם, מותר לגרוף בשינוי את הלכלוך.

בעלי חיים

האכלת בעלי חיים

כשמשליך מאכל מידו בלאו הכי והיה זורק
למקום אחר י"ל שמותר לזרוק לפני בעלי חיים
אף שאין מזונותיו עליו.

אך אין ליקח מאכלים לטיול ולזרוק לבעלי חיים
אף שזה בדרך הילוכו.

מאכל הראוי לאכילת אדם
אין לתיתו לבעלי חיים

בעלי חיים

**ביטול כלי
מהיכנו**

ביטול כלי מהיכנו

אין לדחוף וכו' מוקצה לתוך כלי, כיון שבעת שהמוקצה עליו אסור לטלטלו – הי"ה כסותר את הכלי

מותר ליתן כלי שיקבל את מי המזגן מטעם גרף של רעי.

כלי שמיועד לקבל פסולת, אין איסור לתת לתוכו פסולת אף שמבטלו.

ביטול כלי מהיכנו

